

**Besluit van
tot wijziging van het Besluit toezicht
accountantsorganisaties en het Besluit bestuurlijke boetes financiële sector in
verband met het versterken van de governance en het herijken van de
kwaliteitswaarborgen van accountantsorganisaties
(Besluit aanvullende maatregelen accountantsorganisaties)**

Op de voordracht van Onze Minister van Financiën van (...), 20xx-0000000000, directie Financiële Markten;

Gelet op de artikelen 16, zesde lid, 18, derde lid, 20, vijfde lid, 21, tweede lid, 22a, zevende lid, onderdeel d, en negende lid, en 26, vijfde lid, van de Wet toezicht accountantsorganisaties;

De Afdeling advisering van de Raad van State gehoord (advies van ..., nr. ...);

Gezien het nader rapport van Onze Minister van Financiën van (...), 20xx-0000000000, directie Financiële Markten;

Hebben goedgevonden en verstaan:

ARTIKEL I

Het **Besluit toezicht accountantsorganisaties** wordt als volgt gewijzigd:

A

Het opschrift van hoofdstuk 4 komt te luiden:

Hoofdstuk 4. Bepalingen ter uitvoering van de artikelen 15, tweede lid, en 16, zesde lid, van de wet

B

Artikel 5 wordt als volgt gewijzigd:

1. Voor de tekst wordt de aanduiding "1." geplaatst.
2. Er worden drie leden toegevoegd, luidende:

2. Een accountantsorganisatie met een vergunning die mede strekt tot het verrichten van wettelijke controles bij organisaties van openbaar belang, die voornemens is een natuurlijk persoon te benoemen in een functie waarbij deze persoon het dagelijks beleid van de accountantsorganisatie zal bepalen, gaat daartoe niet over dan nadat de Autoriteit Financiële Markten heeft vastgesteld dat deze persoon geschikt is.
3. Indien een accountantsorganisatie als bedoeld in het tweede lid onderdeel uitmaakt van een netwerk, gaat het binnen het netwerk hiërarchisch hoogste netwerkonderdeel met zetel in Nederland dat invloed uitoefent op het beleid van de accountantsorganisatie dat voornemens is een natuurlijk persoon te benoemen in een functie waarbij deze persoon het dagelijks beleid van dit netwerkonderdeel zal bepalen, daartoe niet over dan nadat de Autoriteit Financiële Markten heeft vastgesteld dat deze persoon geschikt is.
4. Een accountantsorganisatie als bedoeld in het tweede lid of het hiërarchisch hoogste netwerkonderdeel, bedoeld in het derde lid, die of dat voornemens is een natuurlijk persoon te benoemen die deel uit zal gaan maken van het orgaan dat belast is met het interne toezicht, gaat daartoe niet over dan nadat de Autoriteit Financiële Markten heeft vastgesteld dat deze persoon geschikt is.

C

Aan artikel 9a worden twee leden toegevoegd, luidende:

3. De accountantsorganisatie maakt de bevindingen van de in het eerste lid bedoelde evaluatie bekend aan de bij haar werkzame of aan haar verbonden externe accountants, personen die het dagelijks beleid bepalen van de accountantsorganisatie, de leden van het orgaan belast met het interne toezicht, bedoeld in artikel 34a, en overige medewerkers waarvoor deze informatie relevant is.
4. De accountantsorganisatie bewaart de bevindingen, bedoeld in het derde lid, en een beschrijving van de uitgevoerde evaluatie ten minste zeven jaren nadat zij zijn vastgelegd.

D

Na artikel 9a wordt een artikel ingevoegd, luidende:

Artikel 9b

1. De accountantsorganisatie voert periodiek een adequaat intern kwaliteitsonderzoek uit van afgeronde opdrachten tot het verrichten van een wettelijke controle.
2. Periodiek interne kwaliteitsonderzoeken die hebben plaatsgevonden in de periode waarop de evaluatie, bedoeld in artikel 9a betrekking heeft, maken deel uit van die evaluatie.
3. De accountantsorganisatie stelt regels vast ter zake van de frequentie en de uitvoering van periodiek intern kwaliteitsonderzoek als bedoeld in het eerste lid..

E

In het opschrift van hoofdstuk 5, paragraaf 4 wordt "of continuering" vervangen door: , continuering of beëindiging.

F

Artikel 13 wordt als volgt gewijzigd:

1. De punt aan het slot van het eerste lid, onderdeel b, wordt vervangen door een puntkomma.
2. Aan het eerste lid wordt een onderdeel toegevoegd, luidende:
 - c. een overtreding door de accountantsorganisatie of de externe accountant van de bij of krachtens de EU-verordening, de wet of de Wet op het accountantsberoep gestelde regels inzake de onafhankelijkheid wordt vastgesteld en die overtreding niet door een maatregel als bedoeld in artikel 19, tweede lid, of 25a, tweede lid, van de wet wordt beëindigd.
3. Er worden vijf leden toegevoegd, luidende:
 3. De accountantsorganisatie neemt bij de beëindiging van een opdracht tot het verrichten van een wettelijke controle op grond van het eerste lid een termijn in acht indien de continuïteit een zwaarwegend maatschappelijk belang is en de continuïteit bij onmiddellijke beëindiging in het geding komt.
 4. De termijn bedoeld in het derde lid is niet langer dan voor de waarborging van de continuïteit van de controle na de beëindiging noodzakelijk is.
 5. De accountantsorganisatie meldt een voorgenomen beëindiging van een wettelijke controle waarop het derde lid van toepassing is, het daaraan verbonden zwaarwegend maatschappelijk belang en de termijn voor de beëindiging aan de Autoriteit Financiële Markten.
 6. Vanaf het moment dat een accountantsorganisatie ten aanzien van een controle met een zwaarwegend maatschappelijk belang vanwege een overtreding van de EU-verordening of een bij of krachtens de wet of de Wet op het accountantsberoep gestelde regel inzake de onafhankelijkheid, een beslissing neemt als bedoeld in het tweede lid, en toepassing geeft aan het derde lid, is de accountantsorganisatie of de externe accountant die de wettelijke controle verricht, vanaf het moment waarop die beslissing is genomen daarvoor niet meer in overtreding.
 7. Onverminderd het vijfde lid en artikel 393, tweede lid, laatste volzin, van Boek 2 van het Burgerlijk Wetboek zorgt de accountantsorganisatie ervoor dat de tussentijdse beëindiging dan wel de intrekking van een opdracht tot het verrichten van een wettelijke controle door de voor de controle verantwoordelijke externe accountant wordt gemeld aan de Autoriteit Financiële Markten, indien bekend onder opgave van een afdoende motivering daarvoor.

G

Na artikel 13 wordt een artikel ingevoegd, luidende:

Artikel 13a

De accountantsorganisatie zorgt ervoor dat afdoende is geregeld dat vanaf het moment dat de accountantsorganisatie ophoudt te bestaan:

- a. de gegevens die de accountantsorganisatie op grond van het bepaalde bij of krachtens enig wettelijk voorschrift moet bewaren, bewaard blijven gedurende de in dat voorschrift voorgeschreven periode;

b. de vertrouwelijkheid van de in de artikelen 20 en 26, eerste lid, van de wet bedoelde gegevens gewaarborgd blijft.

H

In artikel 15 wordt na "het benodigde gekwalificeerde" ingevoegd: personeel.

I

Na artikel 15a wordt een artikel ingevoegd, luidende:

Artikel 15b

De accountantsorganisatie stelt regels vast ter zake van het behandelen en het oplossen van een bij de uitvoering van een wettelijke controle gerezen verschil van inzicht tussen bij de uitvoering van deze wettelijke controle betrokken medewerkers of de bij de uitvoering van deze wettelijke controle betrokken externe accountant en personen bij wie ter zake van deze controle advies is ingewonnen. Deze regels bepalen in elk geval dat de conclusies ter zake van de oplossing van een verschil van inzicht worden vastgelegd en overgenomen.

J

Na hoofdstuk 6 wordt een hoofdstuk ingevoegd, luidende:

Hoofdstuk 6a. Bepaling ter uitvoering van artikel van artikel 20, vijfde lid, van de wet

Artikel 31a

Een accountantsorganisatie verstrekt geen vertrouwelijke gegevens of inlichtingen aan toezichthoudende instanties.

K

Na hoofdstuk 7 wordt een hoofdstuk ingevoegd, luidende:

Hoofdstuk 7a. Bepalingen ter uitvoering van artikel 22a, zevende lid, onderdeel d, en negende lid, van de wet

Artikel 34a

Dit hoofdstuk is van toepassing op accountantsorganisaties met een vergunning die mede strekt tot het verrichten van wettelijke controles bij organisaties van openbaar belang.

Artikel 34b

1. Het orgaan belast met het interne toezicht stelt een profielschets vast voor zijn omvang en samenstelling, waarbij ten minste rekening gehouden wordt met de aard van de accountantsorganisatie, haar activiteiten en de gewenste deskundigheid, ervaring en achtergrond van de leden.
2. De leden van het orgaan belast met het interne toezicht, met uitzondering van de persoon, bedoeld in artikel 22a, vijfde lid, van de wet:
 - a. zijn gedurende drie jaar voorafgaande aan de aanvaarding van hun functie niet werkzaam geweest voor of hebben geen deel uitgemaakt van de dagelijkse leiding of het bestuur van de accountantsorganisatie of het hiërarchisch hoogste netwerkonderdeel, bedoeld in artikel 22a, tweede lid, van de wet;
 - b. houden gedurende de periode dat zij lid zijn van het orgaan geen stemrechten of financiële belangen in de accountantsorganisatie of het hiërarchisch hoogste netwerkonderdeel, bedoeld in artikel 22a, tweede lid van de wet, noch hebben zijrechten of belangen gehouden in de drie onmiddellijk aan deze periode voorafgaande jaren.
3. De taakverdeling binnen het orgaan belast met het interne toezicht en de werkwijze van het orgaan worden neergelegd in een reglement dat openbaar wordt gemaakt op de website van de accountantsorganisatie.

Artikel 34c

Benoeming van een persoon als lid van het orgaan belast met het interne toezicht geschiedt voor ten hoogste vier jaren. Herbenoeming kan eenmaal en voor ten hoogste vier jaren plaatsvinden.

Artikel 34d

1. Het orgaan belast met het interne toezicht stelt de hoogte en de samenstelling van de beloning vast van de personen die het dagelijks beleid bepalen van de accountantsorganisatie en, indien het stelsel van intern onafhankelijk toezicht overeenkomstig artikel 22a, tweede lid, van de wet is ingericht, van het hiërarchisch hoogste netwerkonderdeel, bedoeld in artikel 22a, tweede lid, van de wet.
2. Het orgaan belast met het interne toezicht doet een voorstel voor het beloningsbeleid voor de personen die het dagelijks beleid bepalen van de accountantsorganisatie en, indien het stelsel van intern onafhankelijk toezicht overeenkomstig artikel 22a, tweede lid, van de wet is ingericht, van het hiërarchisch hoogste netwerkonderdeel, bedoeld in artikel 22a, tweede lid, van de wet.
3. Aan de goedkeuring van het orgaan belast met het interne toezicht zijn ten minste onderworpen besluiten van personen die het dagelijks beleid bepalen van de accountantsorganisatie, of van het hiërarchisch hoogste netwerkonderdeel, bedoeld in artikel 22a, tweede lid, van de wet omtrent:
 - a. het beleid ten aanzien van het stelsel van kwaliteitsbeheersing, bedoeld in artikel 8, eerste lid;
 - b. de benoeming, schorsing en het ontslag van bij de accountantsorganisatie werkzame externe accountants;
 - c. de benoeming, schorsing, beoordeling en het ontslag van de persoon, bedoeld in artikel 23, eerste lid;
 - d. het beloningsbeleid voor medewerkers van de accountantsorganisatie;

e. de jaarlijkse begroting van de accountantsorganisatie.

3. Het ontbreken van de goedkeuring van het orgaan belast met het interne toezicht op een besluit als bedoeld in het derde lid tast de vertegenwoordigingsbevoegdheid niet aan van personen die het dagelijks beleid bepalen van de accountantsorganisatie, of van het hiërarchisch hoogste netwerkonderdeel, bedoeld in artikel 22a, tweede lid, van de wet.

Artikel 34e

1. Bij de vervulling van hun taak richten de leden van het orgaan belast met het interne toezicht zich naar het belang van de accountantsorganisatie en de met haar verbonden onderneming, met inachtneming van het publieke belang om de kwaliteit van wettelijke controles te borgen.

2. Een lid van het orgaan belast met het interne toezicht neemt niet deel aan de beraadslaging en de besluitvorming indien hij daarbij een direct of indirect persoonlijk belang heeft dat tegenstrijdig is met het belang, bedoeld in het eerste lid.

Artikel 34f

1. De personen die het dagelijks beleid van de accountantsorganisatie bepalen, en, indien van toepassing, de personen die het dagelijks beleid bepalen van het hiërarchisch hoogste netwerkonderdeel, bedoeld in artikel 22a, tweede lid, van de wet, verschaffen het orgaan belast met het interne toezicht tijdig alle voor de uitoefening van diens taken en bevoegdheden noodzakelijke gegevens.

2. De personen, bedoeld in het eerste lid, verstrekken in ieder geval gegevens met betrekking tot:

- a. de werking van het beleid van de accountantsorganisatie ten aanzien van het stelsel van kwaliteitsbeheersing, bedoeld in artikel 8, eerste lid;
- b. de hoofdlijnen van het strategisch beleid van de accountantsorganisatie in Nederland;
- c. de algemene en financiële risico's met betrekking tot de accountantsorganisatie;
- d. het beheers- en controlesysteem van de accountantsorganisatie;
- e. incidenten betreffende de accountantsorganisatie als bedoeld in artikel 32, tweede lid;
- f. klachten tegen medewerkers van de accountantsorganisatie ingevolge artikel 22 van de Wet tuchtrechtspraak accountants;
- g. de bevindingen en conclusies van onderzoeken naar de accountantsorganisatie verricht door de Autoriteit Financiële Markten;
- h. voornemens van de Autoriteit Financiële Markten om maatregelen te treffen tegen de accountantsorganisatie;
- i. handhavingsbesluiten van de Autoriteit Financiële Markten tegen de accountantsorganisatie.

3. De accountantsorganisatie zorgt ervoor dat haar medewerkers en haar externe adviseurs gegevens verstrekken aan het orgaan belast met het interne toezicht, indien het orgaan om deze gegevens verzoekt.

Artikel 34g

1. Het orgaan belast met het interne toezicht voert ten minste eenmaal per jaar een evaluatie uit. Deze evaluatie vindt plaats buiten de aanwezigheid van de personen die

het dagelijks beleid bepalen van de accountantsorganisatie en, indien van toepassing, de personen die het dagelijks beleid bepalen van het hiërarchisch hoogste netwerkonderdeel, bedoeld in artikel 22a, tweede lid, van de wet.

2. De evaluatie omvat ten minste:

- a. het functioneren van het orgaan en van de individuele leden;
- b. zaken die zich in de praktijk hebben voorgedaan waaruit lessen kunnen worden getrokken;
- c. het gewenste profiel, de samenstelling en de competenties van het orgaan; en
- d. het functioneren van de personen die het dagelijks beleid bepalen, bedoeld in het eerste lid.

Artikel 34h

1. Het orgaan belast met het interne toezicht stelt jaarlijks een verslag op. Dit verslag wordt, tegelijk met de publicatie van het transparantieverslag, bedoeld in artikel 13 van de EU-verordening, geplaatst op de website van de accountantsorganisatie.

2. Het verslag bevat ten minste de volgende informatie:

- a. hoe het orgaan zijn rol heeft ingevuld op alle aan het orgaan toegewezen taken en bevoegdheden;
- b. wat de belangrijkste inhoudelijke bevindingen, discussies en besluitvorming van het orgaan zijn;
- c. op welke wijze de evaluatie, bedoeld in artikel 34g, heeft plaatsgevonden en op welke wijze opvolging wordt gegeven aan de conclusies van de evaluatie.

L

Aan artikel 38a, eerste lid, onderdeel a, wordt een subonderdeel toegevoegd, luidende: 11°. aan het orgaan belast met het interne toezicht, bedoeld in artikel 22a, derde lid, van de wet;.

M

Aan artikel 38b wordt een lid toegevoegd, luidende:

3. Een externe accountant verstrekt geen vertrouwelijke gegevens of inlichtingen aan toezichthoudende instanties.

ARTIKEL II

Het **Besluit bestuurlijke boetes financiële sector** wordt als volgt gewijzigd:

A

Artikel 14 wordt als volgt gewijzigd:

1. "16a" wordt vervangen door: 16b.
2. In de numerieke volgorde worden de volgende artikelen met bijbehorende boetecategorienummers ingevoegd:

14a	3
22a, eerste lid	3
22a, tweede tot en met vijfde lid	2
48a, zevende en achtste lid	2

B

Artikel 15 wordt als volgt gewijzigd:

1. Bij artikelnummer 5 wordt de bijbehorende boetecategorie "1" vervangen door: 2.
2. In de opsomming van artikelen wordt "13, eerste lid" vervangen door: 13, eerste, tweede, vijfde en zevende lid. Voorts vervalt in de opsomming "13, tweede lid" met bijbehorend boetecategorienummer.
3. In de numerieke volgorde worden de volgende artikelen met bijbehorende boetecategorienummers ingevoegd:

9a, derde en vierde lid	1
9b, eerste lid	2
9b, tweede en derde lid	1
13a	2
15b	2
31a	2
34b, eerste lid	1
34d, eerste en tweede lid	2
34f, derde lid	2
34g, eerste lid	1
34h, eerste lid	1

ARTIKEL III

De artikelen van dit besluit treden in werking op een bij koninklijk besluit te bepalen tijdstip, dat voor de verschillende artikelen of onderdelen daarvan verschillend kan worden vastgesteld.

ARTIKEL IV

Dit besluit wordt aangehaald als: Besluit aanvullende maatregelen accountantsorganisaties.

Lasten en bevelen dat dit besluit met de daarbij behorende nota van toelichting in het Staatsblad zal worden geplaatst.

De Minister van Financiën,

NOTA VAN TOELICHTING

Algemeen

§ 1. Inleiding

Mede naar aanleiding van diverse incidenten en bevindingen van de Autoriteit Financiële Markten (AFM) ten aanzien van de kwaliteit van de wettelijke controles door accountantsorganisaties heeft de Tweede Kamer de regering verzocht met de sector in gesprek te gaan met als doel deze zelf met voorstellen te laten komen ter verbetering van de kwaliteit van de wettelijke controles (motie Nijboer, Kamerstukken II 2013/14, 32681, nr. 9). Naar aanleiding van de motie Nijboer is in september 2014 het rapport van de Nederlandse Beroepsorganisatie van Accountants (NBA) ter verbetering van de kwaliteit en de onafhankelijkheid van de accountantscontrole verschenen (hierna ook: het NBA-rapport "In het publiek belang"). De Minister van Financiën heeft bij brief van 25 september 2014 aangekondigd dat hij voornemens is om, mede gelet op de ernst van de bevindingen van de AFM in het rapport van 25 september 2014, aanvullende wettelijke maatregelen te nemen. In het wetsvoorstel aanvullende maatregelen accountantsorganisaties wordt uitvoering gegeven aan dit voornemen. De maatregelen in dat wetsvoorstel zien met name op de governance van accountantsorganisaties en de nieuwe bevoegdheden voor de AFM en beogen de kwaliteit van de accountantscontroles te verbeteren.

Het maatschappelijk belang van goed uitgevoerde wettelijke controles bij organisaties van openbaar belang (oob's) wordt dermate groot geacht dat een wettelijk verplicht stelsel van onafhankelijk intern toezicht, dat voldoet aan een aantal duidelijk omschreven vereisten, noodzakelijk is voor accountantsorganisaties die wettelijke controles bij oob's verrichten. Hiertoe is in het wetsvoorstel aanvullende maatregelen accountantsorganisaties voorzien in de verplichting voor accountantsorganisaties die een vergunning hebben voor het verrichten van wettelijke controles bij oob's om over een stelsel van onafhankelijk intern toezicht te beschikken. Onafhankelijk intern toezicht op de accountantsorganisatie biedt meer waarborgen voor een langetermijnbeleid van de accountantsorganisatie dat gericht is op het effectief doorvoeren van noodzakelijke cultuurveranderingen en op kernkwaliteiten als integriteit, onafhankelijkheid en vakbekwaamheid. Hierdoor zal naar verwachting ook de kwaliteit van de wettelijke controle van oob's verbeteren. De governance van deze accountantsorganisaties wordt verder versterkt door de introductie van een geschiktheidseis voor natuurlijke personen die het dagelijks beleid bepalen van de accountantsorganisatie en van het binnen het netwerk hiërarchisch hoogste netwerkonderdeel met zetel in Nederland dat invloed uitoefent op het beleid van de accountantsorganisatie en de personen die belast zijn met het interne toezicht. De AFM is bevoegd deze geschiktheid te toetsen. In het onderhavige besluit worden nadere regels gesteld ten aanzien van het orgaan belast met het interne toezicht en de geschiktheidseis. Ook wordt een aantal artikelen uit de Verordening Accountantsorganisatie (VAO) van de NBA overgeheveld naar het Besluit toezicht accountantsorganisaties (Bta). Het onderhavige besluit heeft gevolgen voor accountantsorganisaties en externe accountants.

§ 2. Inhoud besluit

2a. Stelsel van onafhankelijk intern toezicht

De verplichting voor accountantsorganisaties om over een stelsel van onafhankelijk intern toezicht te beschikken is opgenomen in een nieuw artikel 22a van de Wet toezicht accountantsorganisaties (Wta). Op grond van dit artikel dient elke oob-accountantsorganisatie te beschikken over een stelsel van onafhankelijk intern toezicht dat zich richt op het beleid en de algemene gang van zaken van de accountantsorganisatie. Het stelsel van intern toezicht dient te voldoen aan een aantal randvoorwaarden. Het stelsel omvat ten minste een orgaan belast met het interne toezicht. Indien de accountantsorganisatie onderdeel is van een netwerk, dient het stelsel van intern toezicht bovendien zodanig te worden ingericht dat het toezicht ook betrekking heeft op het binnen het netwerk hiërarchisch hoogste netwerkonderdeel met zetel in Nederland dat invloed uitoefent op het beleid van de accountantsorganisatie. Een aantal belangrijke taken en bevoegdheden van het orgaan is opgenomen op wetsniveau, waaronder het houden van toezicht op het stelsel van kwaliteitsbeheersing van de accountantsorganisatie. De leden van het orgaan oefenen naar eigen inzicht, zelfstandig en op onafhankelijke wijze hun taken en bevoegdheden uit. Daarnaast stellen het vierde en vijfde lid van artikel 22a Wta eisen aan de onafhankelijkheid van de leden van het orgaan belast met het interne toezicht en dienen de leden ingevolge artikel 16, vijfde lid, Wta geschikt te zijn in verband met de uitoefening van het interne toezicht. Ook wordt in artikel 16a Wta geregeld dat de dagelijks beleidsbepalers van oob-accountantsorganisaties geen andere werkzaamheden mogen verrichten dan die van dagelijks beleidsbepaler van de accountantsorganisatie, tenzij hiervoor voorafgaande goedkeuring is verleend door het orgaan belast met het interne toezicht.

In het zevende lid, onderdeel d, en negende lid van artikel 22a Wta zijn grondslagen opgenomen om bij of krachtens algemene maatregel van bestuur nadere regels te stellen aan het stelsel van intern onafhankelijk toezicht. In dit besluit wordt gebruik gemaakt van deze grondslag. De regels in dit besluit hebben betrekking op aanvullende bevoegdheden en taken van het orgaan, de inrichting van het stelsel van intern onafhankelijk toezicht, de in dat verband aan de onafhankelijkheid van de leden van het orgaan te stellen eisen en de onderwerpen waarover het orgaan dient te worden geïnformeerd. Ten aanzien van de onafhankelijkheid van de leden van het orgaan belast met het interne toezicht bevat het besluit het vereiste dat de leden ook in de aan de benoeming voorafgaande periode van drie jaren niet werkzaam mogen zijn geweest bij de accountantsorganisatie of stemrechten of andere financiële belangen mogen houden of hebben gehouden in de accountantsorganisatie in dezelfde aan de benoemingstermijn voorafgaande periode. Het orgaan dient bovendien een reglement op te stellen ten aanzien van de taakverdeling en werkwijze en een profielschets voor zijn omvang en samenstelling. Het besluit bevat ook regels ten aanzien van de benoemingstermijn van de leden van het orgaan belast met het interne toezicht. Ten aanzien van de taken en bevoegdheden van het orgaan is een aanvullende taak opgenomen ten aanzien van het vaststellen van de hoogte en de samenstelling van de beloning van de personen die het dagelijks beleid bepalen van de accountantsorganisatie en, indien het stelsel van intern

onafhankelijk toezicht overeenkomstig artikel 22a, tweede lid, Wta is ingericht, van de beloning van de dagelijks beleidsbepalers van het hiërarchisch hoogste netwerkonderdeel met zetel in Nederland dat invloed uitoefent op het beleid van de accountantsorganisatie. Tevens worden verschillende besluiten van de accountantsorganisatie die van invloed kunnen zijn op het kwaliteitsbeleid onderworpen aan de goedkeuring van het orgaan. Ook bevat het besluit voorschriften omtrent de omgang met tegenstrijdige belangen. Om de taken en bevoegdheden naar behoren uit te kunnen voeren en oefenen dienen de dagelijks beleidsbepalers alle hiervoor noodzakelijke gegevens te verschaffen aan het orgaan en dient de accountantsorganisatie ervoor te zorgen dat haar medewerkers en externe adviseurs gegevens aan het orgaan belast met het interne toezicht verstrekken, indien het orgaan om deze gegevens verzoekt. Om het lerend vermogen van het orgaan te versterken dient het orgaan een jaarlijkse evaluatie uit te voeren naar onder meer haar eigen functioneren, het functioneren van de personen die het dagelijks beleid bepalen van de accountantsorganisatie en indien van toepassing van het hiërarchisch hoogste netwerkonderdeel, bedoeld in artikel 22a, tweede lid, Wta, en zaken die zich in de praktijk hebben voorgedaan waaruit lessen kunnen worden getrokken. Ook dient het orgaan belast met het interne toezicht jaarlijks een verslag openbaar te maken, waarin onder meer aandacht wordt besteed de wijze waarop het orgaan zijn rol heeft ingevuld op alle aan het orgaan toegewezen taken en bevoegdheden, de belangrijkste bevindingen, discussies en besluitvorming van het orgaan en de wijze waarop opvolging wordt gegeven aan de conclusies van de jaarlijkse evaluatie.

In dit besluit worden voorschriften vastgelegd voor het orgaan belast met het interne toezicht, vanuit het oogpunt dat deze taken en bevoegdheden bijdragen aan het toezien op de kwaliteit van de wettelijke controle. Daarnaast kan een accountantsorganisatie aanvullende taken en bevoegdheden aan het orgaan toekennen, ter verdere versterking van de governance binnen de accountantsorganisatie. Voor sommige onderdelen is aansluiting gezocht bij Boek 2 van het Burgerlijk Wetboek; andere onderdelen zijn geïnspireerd op de Nederlandse corporate governance code voor beursvennootschappen.

2b. Geschiktheidstoets dagelijks beleidsbepalers en toezichthouders bij een accountantsorganisatie die een vergunning heeft om wettelijke controles bij oob's te verrichten

Ter versterking van de governance van accountantsorganisaties die een vergunning hebben om wettelijke controles bij oob's te verrichten wordt in het wetsvoorstel aanvullende maatregelen accountantsorganisaties in artikel 16 een geschiktheidseis geïntroduceerd voor dagelijks beleidsbepalers. Het betreft dagelijks beleidsbepalers van de accountantsorganisatie, de dagelijks beleidsbepalers van het binnen het netwerk hiërarchisch hoogste netwerkonderdeel met zetel in Nederland dat invloed uitoefent op het beleid van de accountantsorganisatie, en de personen die belast zijn met het interne toezicht.

Het is van belang dat een accountantsorganisatie wordt aangestuurd door personen die beschikken over de juiste kennis, vaardigheden en competenties voor een dagelijks beleidsbepaler of interne toezichthouder. Hiermee wordt gewaarborgd dat de

bestuurders en het bestuur als geheel de juiste prioriteiten stellen, ter zake kundig zijn en elkaar aanvullen, zodat alle voor een bestuur noodzakelijke competenties en vaardigheden aanwezig zijn. Hetzelfde geldt voor het orgaan belast met het interne toezicht binnen de oob-accountantsorganisatie, dat in het wetsvoorstel verplicht wordt gesteld.

De geschiktheid van (kandidaat) dagelijks beleidsbepalers en personen belast met het toezicht op het beleid en de algemene gang van zaken van de oob-accountantsorganisatie zal, voordat zij die functie mogen vervullen, worden getoetst door de AFM. In het gewijzigde artikel 5 Bta is expliciet geregeld dat niet mag worden overgegaan tot benoeming van een persoon dan nadat de AFM heeft vastgesteld dat deze persoon geschikt is.

2c. Aanpassingen Besluit toezicht accountantsorganisatie in verband met intrekken VAO

In de nota van toelichting bij het Implementatiebesluit wijzigingsrichtlijn en verordening wettelijke controles jaarrekeningen is ingegaan op de situatie dat regels voor accountantsorganisaties die wettelijke controles verrichten zowel in de Verordeningen accountantsorganisaties (VAO) van de NBA als in de Wta en het Bta kunnen voorkomen. Er is toegelicht dat de richtlijn en de EU-verordening, voor zover die van toepassing zijn op accountantsorganisaties, in het Bta zijn geïmplementeerd en in het kader van de implementatie dus geen aanpassing van de VAO heeft plaatsgevonden. Hierbij is tevens aangekondigd dat ook overige (niet onder de richtlijn en EU-verordening vallende) onderwerpen van VAO, zouden worden overgebracht naar het Bta. De onderdelen C tot en met I van dit besluit strekken daartoe.

In onderstaande tabel is per artikel van de VAO toegelicht wat daarmee in het kader van omzetting naar het Bta in dit besluit is gedaan. Bij de meeste bepalingen wordt geconcludeerd dat het niet nodig is om een nadere bepaling in het Bta op te nemen. Dit kan bijvoorbeeld het geval zijn als de Wta, het Bta en de EU-verordening ten aanzien van het betreffende onderwerp reeds een adequate regeling hebben. Ook is omzetting in een Bta-bepaling niet nodig als het in acht nemen van de VAO-bepaling reeds voortvloeit uit een andere verplichting die wel expliciet in het Bta is of wordt opgenomen. In sommige gevallen is een VAO-bepaling niet overgenomen omdat deze als een te gedetailleerde uitwerking moet worden beschouwd van een norm die op een algemener niveau al afdoende in het Bta is neergelegd. De bepalingen omtrent de verplichte beroepsaansprakelijkheidsverzekering van accountants worden niet in het Bta overgenomen, omdat dit onderwerp effectiever door de beroepsgroep zelf kan worden geregeld, mede omdat de NBA een belangrijke speelt bij de uitvoering van deze bepalingen (bijvoorbeeld ten aanzien van het verlenen van vrijstellingen en het vaststellen van te verzekeren bedragen). Als VAO-artikelen wel zijn overgenomen is, is dit gedaan op een wijze die voor het Bta passend is. Hierdoor zijn de normen niet gelijklopend en hebben zij soms een andere opzet.

Bij de inwerkingtreding van dit besluit is de VAO nog van kracht. Deze artikelen zullen bij een volgende gelegenheid na de inwerkingtreding van dit besluit zullen worden ingetrokken. Als de VAO en het Bta een regeling ten aanzien van hetzelfde onderwerp bevatten, heeft het Bta altijd voorrang heeft en is de betreffende regeling in de VAO van rechtswege (zie artikel 21, tweede lid, van de Wet op het accountantsberoep).

Omzetting VAO naar Bta		
Artikel VAO	Beoordeling	Toelichting
2	Een aanvullende bepaling in het Bta is niet nodig.	De eisen aan het kwaliteitsbeleid en het stelsel van kwaliteitsbeheersing worden voldoende geregeld door de bestaande artikelen 8 en 8a van het Bta die, hoewel soms in andere bewoordingen, ook terreinen beslaan als artikel 2 van de VAO.
3	Een aanvullende bepaling in het Bta is niet nodig.	Het verplichte beleid ten aanzien van het stelsel van kwaliteitsbeheersing, zoals geregeld in artikel 8 van het Bta heeft eenzelfde strekking.
4	Een aanvullende bepaling in het Bta is niet nodig.	Artikel 4, eerste lid, van de VAO heeft geen expliciete regeling in het Bta, aangezien het Bta hieraan niet in de weg staat. Artikel 4, tweede lid, wordt niet in het Bta overgenomen, omdat het voor het kunnen voldoen aan de eis dat er een adequaat stelsel van kwaliteitsbeheersing is, voortvloeit dat dit wordt overgelaten aan geschikt personeel.
5	Een aanvullende bepaling in het Bta is niet nodig.	Deze verplichting vloeit voort te vloeien uit artikel 14 van de Wta, en artikel 15, tweede lid, van het Bta.
6	Een aanvullende bepaling in het Bta is niet nodig.	Onderdeel a van deze bepaling wordt niet in het Bta overgenomen, omdat zij vanzelfsprekend is voor het functioneren van een accountantsorganisatie. Onderdeel b vloeit voort uit artikel 14 van het Bta. Onderdeel c kan onderdeel zijn van de voor de externe accountant geldende beroepsregels waarvan de naleving op grond van artikel 14 van het Wta ook een verantwoordelijkheid van de accountantsorganisatie is.
7	Wordt grotendeels als aanvullende bepaling opgenomen in het Bta.	Artikel 7, eerste en tweede lid, van de VAO worden overgenomen in een nieuw artikel 15a. Artikel 7, derde lid, van de VAO kan ook op andere wijze worden geregeld.
8	Een aanvullende bepaling in het Bta is niet nodig.	Deze bepaling wordt niet overgenomen, omdat de compliancefunctie geacht wordt voldoende te zijn geregeld in artikel 23 van het Bta.
9	Wordt overgenomen	Overgenomen in artikel 9a, derde lid, van het Bta
10	Wordt grotendeels overgenomen	Overgenomen in artikel 9b van het Bta. Er is afgezien van het geheel overnemen van artikel 10, tweede lid, van de VAO dat voor het Bta als een te gedetailleerde uitwerking wordt beschouwd.
11	Een aanvullende bepaling in het Bta is niet nodig.	De NBA zal voorschriften blijven stellen ten aanzien van de beroepsaansprakelijkheidsverzekering van accountants en accountantsorganisaties
12	Een aanvullende	Idem

	bepaling in het Bta is niet nodig.	
13	Een aanvullende bepaling in het Bta is niet nodig.	Het doel van deze bepaling (waarborging van de continuïteit en regelmatigheid van de werkzaamheden) is voldoende geborgd door artikel 9, eerste lid, van het Bta waarin wordt verwezen naar artikel 24bis, eerste lid, onderdeel h, van de richtlijn.
14	Een aanvullende bepaling in het Bta is niet nodig.	Deze verplichting vloeit reeds voort uit de Wta.
15	Een aanvullende bepaling in het Bta is niet nodig.	Artikel 15, eerste lid, onderdeel a, is reeds opgenomen in artikel 19, derde lid, van de Wta. Artikel 15, onderdeel b, wordt niet overgenomen, omdat bij het vaststellen of er sprake is van een overtreding, altijd in aanmerking zal worden genomen of er sprake is van in dat onderdeel genoemde "omstandigheden die een accountantsorganisatie weet of behoort te weten".
16	Een aanvullende bepaling in het Bta is niet nodig.	Deze reikwijdtebepaling wordt niet overgenomen, aangezien de reikwijdte van de Wta, het Bta en de EU-verordening thans bepalend is (zie in het bijzonder artikel 24b van de Wta en artikel 5 van de EU-verordening).
17	Een aanvullende bepaling in het Bta is niet nodig.	Dit is reeds geregeld op grond van artikel 14 van de Wta en artikel 35 van het Bta die de accountantsorganisatie verplicht ervoor te zorgen dat een externe accountant voldoet aan de ViO.
18	Een aanvullende bepaling in het Bta is niet nodig.	Deze verplichting is voldoende gedekt door artikel 23 van het Bta en artikel 8a, eerste lid, van het Bta jo. artikel 24bis, eerste lid, onderdeel e, van de richtlijn.
19	Een aanvullende bepaling in het Bta is niet nodig.	Deze bepaling geen expliciete regeling in het Bta. Als een accountantsorganisatie aan de onafhankelijkheidsregels wil kunnen voldoen, is het zonder meer al noodzakelijk dat rekening wordt gehouden met de in artikel 19, eerste lid, Wta opgenomen eisen.
20	Een aanvullende bepaling in het Bta is niet nodig.	Deze verplichting is voldoende gedekt door artikel 8a, eerste lid, van het Bta jo. Artikel 24bis, eerste lid, onderdeel e, van de richtlijn.
21	Wordt in een andere vorm overgenomen.	Dit besluit neemt een vergelijkbare verplichting op in artikel 13, eerste lid, onderdeel c, en derde lid, van het Bta.
22	Wordt in een andere vorm overgenomen.	Deze bepaling wordt in een andere vorm overgenomen. Dit besluit neemt een vergelijkbare verplichting op in artikel 13, eerste lid, onderdeel c, en derde lid, van het Bta.
23	Een aanvullende	Deze bepaling wordt niet overgenomen. Situaties

	bepaling in het Bta is niet nodig.	waarin de eigenaar van een accountantsorganisatie (in de praktijk veelal de vennoten) een relatie hebben met de controlecliënt en door deze relatie een belang hebben bij de wettelijke controle, is voldoende gedekt door artikel 19, tweede lid, van de Wta en artikelen 30b tot en met 30d van het Bta.
24	Een aanvullende bepaling in het Bta is niet nodig.	Een soortgelijke verplichting geldt reeds op grond van artikel 8, eerste lid, van het Bta waarin de verplichting is opgenomen om te voldoen aan artikel 24bis, eerste lid, onderdeel j, van de richtlijn.
24a	Een aanvullende bepaling in het Bta is niet nodig.	Deze verplichting is reeds geregeld op grond van de artikelen 14 en 25 van de Wta, op basis waarvan de accountantsorganisatie er zorg voor heeft te dragen dat de externe accountant alle NV-COS naleeft.
25	Een aanvullende bepaling in het Bta is niet nodig.	Dit is reeds geregeld op grond van artikel 14 van de Wta en artikel 35 van het Bta die de accountantsorganisatie verplichten ervoor te zorgen dat een externe accountant voldoet aan de ViO.
26	Een aanvullende bepaling in het Bta is niet nodig.	Deze bepaling wordt niet overgenomen. Om aan de artikelen 9 Bta en 21, eerste lid, Wta te voldoen, is het zonder meer al noodzakelijk dat regels bekend worden gemaakt aan de medewerkers van de accountantsorganisatie.
27	Een aanvullende bepaling in het Bta is niet nodig.	Deze verplichting is voldoende gedekt door artikel 25 van het Bta waarin een verplichting is opgenomen tot een zorgvuldige afhandeling en vastlegging van klachten. De inmiddels in werking getreden Wet Huis voor klokkenluiders verplicht bovendien tot het instellen van een interne procedure voor het omgaan met het melden van een vermoeden van een misstand als een accountantsorganisatie meer dan 50 medewerkers heeft.
28	Wordt in een andere vorm overgenomen.	Deze verplichting wordt in enigszins gewijzigde vorm overgenomen in een nieuw artikel 13a van het Bta.

§ 3. Effecten bedrijfsleven; administratieve lasten en nalevingskosten

In deze paragraaf worden de administratieve lasten en de nalevingskosten voor het bedrijfsleven beschreven als gevolg van dit besluit. Voor de berekening van de gevolgen voor het bedrijfsleven is aangesloten bij de handleiding Meten is weten II voor het definiëren en meten van administratieve lasten voor het bedrijfsleven. Voor de berekening van de nalevingskosten is gebruik gemaakt van de handleiding Meten inhoudelijke nalevingskosten bestaande regelgeving.

Administratieve lasten zijn de kosten voor het bedrijfsleven, in dit geval met name accountantsorganisaties, om te voldoen aan de informatieverplichtingen voortvloeiend

uit wet- en regelgeving van de overheid. Het gaat hierbij alleen om informatieverplichtingen aan de overheid. Informatieverplichtingen aan derden worden bij de toetsing van regeldruk beschouwd als inhoudelijke nalevingskosten. Inhoudelijke nalevingskosten zijn de kosten die bedrijven, zoals bijvoorbeeld accountantsorganisaties en controlecliënten, moeten maken voor het naleven van inhoudelijke verplichtingen. Inhoudelijke verplichtingen zijn alle wettelijke verplichtingen van het bedrijfsleven om direct te voldoen aan normen, standaarden, gedragscodes en alle overige eisen gericht op het borgen van publieke doelen. De invoering van de verplichtingen in dit besluit zal leiden tot initiële lasten en structurele effecten voor het bedrijfsleven. Uit het besluit vloeien alleen nalevingskosten, en geen administratieve lasten, voort.

In de memorie van toelichting bij het wetsvoorstel aanvullende maatregelen is reeds een berekening van de administratieve lasten en nalevingskosten opgenomen, die verband houden met de introductie van de geschiktheidseis en het stelsel van intern onafhankelijk toezicht. Dit besluit leidt enkel tot aanvullende nalevingskosten voor wat betreft het stelsel van intern onafhankelijk toezicht.

Initiële effecten bedrijfsleven

In Nederland zijn er momenteel 10 accountantsorganisaties die beschikken over een vergunning om wettelijke controles uit te voeren bij oob's en derhalve verplicht zijn een stelsel van intern onafhankelijk toezicht in te richten. In het besluit wordt het orgaan belast met het interne toezicht verplicht een profielschets op te stellen voor de omvang en samenstelling van het orgaan belast met het interne toezicht en een reglement ten aanzien van de taakverdeling binnen het orgaan en de werkwijze van het orgaan. Ervan uitgaande dat een medewerker ongeveer vijftien uur besteedt aan deze documenten tegen een uurtarief van € 60,- en de leden van het orgaan twintig uur hieraan besteden tegen een uurtarief van € 91,- worden de kosten per accountantsorganisatie in verband met de profielschets en het reglement geschat op $(80 \times € 60,- + 40 \times € 91,-) = € 8.440,-$.

De totale aanvullende initiële kosten in verband met de invoering van een orgaan belast met het interne toezicht worden daarmee geschat op $10 \times € 8.440,- = € 84.400,-$.

Structurele effecten bedrijfsleven

De invoering van een stelsel van onafhankelijk intern toezicht zal ook tot aanvullende jaarlijkse nalevingskosten leiden. Dit besluit verplicht het orgaan belast met het interne toezicht, jaarlijks een verslag openbaar te maken over het functioneren. Ervan uitgaande dat een medewerker ongeveer twintig uur besteedt aan dit verslag tegen een uurtarief van € 60,- en de leden van het orgaan dertig uur hieraan besteden tegen een uurtarief van € 91,- worden de kosten in verband met het verslag geschat op $10 \times (20 \times € 60,- + 30 \times € 91,-) = € 39.300,-$.

§ 4. Toezichtkosten

In het hoofdstuk toezichtkosten in de memorie van toelichting bij het wetsvoorstel aanvullende maatregelen accountantsorganisaties zijn alle toezichtkosten die samenhangen met dit wetsvoorstel meegenomen. De daarin genoemde toezichtkosten

hebben dus ook betrekking op de toezichtskosten die door dit besluit worden veroorzaakt.

§ 5. Internetconsultatie

PM

Artikelsgewijs

ARTIKEL I

A

Het opschrift van hoofdstuk 4 Bta wordt aangepast in verband met de introductie van de geschiktheidseis in het wetsvoorstel aanvullende maatregelen, waarin tevens een grondslag is opgenomen in artikel 16, zesde lid, Wta om bij of krachtens algemene maatregel van bestuur regels te kunnen stellen voor daarbij te volgen procedures en te verstrekken gegevens, alsmede regels ten aanzien van de voorwaarden waaronder de wijzigingen van personen die onderworpen zijn aan een geschiktheidstoets door de AFM ten uitvoer mogen worden gelegd.

B

Met dit onderdeel worden aan artikel 5 Bta drie leden toegevoegd, waarin regels worden uitgewerkt omtrent de toetsing van geschiktheid van (kandidaat) dagelijks beleidsbepalers en personen die belast zijn met het intern toezicht.

In het zesde lid van artikel 16 Wta is geregeld dat een accountantsorganisatie met een vergunning die mede strekt tot het verrichten van wettelijke controles bij oob's wijzigingen meldt aan de AFM ten aanzien van dagelijks beleidsbepalers van de accountantsorganisatie en van het binnen het netwerk hiërarchisch hoogste netwerkonderdeel met zetel in Nederland dat invloed uitoefent op het beleid van de accountantsorganisatie, en personen die belast zijn met het interne toezicht. Op grond van datzelfde lid kunnen bij of krachtens algemene maatregel van bestuur nadere regels worden gesteld ten aanzien van de daarbij te volgen procedures en te verstrekken gegevens, alsmede regels ten aanzien van de voorwaarden waaronder de wijzigingen ten uitvoer mogen worden gelegd.

Het nieuwe tweede, derde en vierde lid van artikel 5 regelen dat accountantsorganisaties niet mogen overgaan tot benoeming van een (kandidaat) dagelijks beleidsbepaler of persoon belast met het intern toezicht dan nadat de AFM de geschiktheid van de betreffende persoon heeft vastgesteld.

Volledigheidshalve wordt er hier op gewezen dat het wetsvoorstel in artikel VI voorziet in een overgangsregeling voor zittende dagelijks beleidsbepalers en personen belast met het intern toezicht. Voor hen geldt dat dagelijks beleidsbepalers in beginsel tot zes maanden na inwerkingtreding van het wetsvoorstel geschikt geacht worden voor de uitoefening van hun functie. Zittende personen belast met het interne toezicht worden in beginsel tot een jaar na inwerkingtreding van het wetsvoorstel geacht geschikt te zijn.

C

De nieuwe leden die aan artikel 9a worden toegevoegd zijn overgenomen van artikel 10 van de VAO. Deze bepaling regelt o.a. de bekendmaking van de evaluatie van het stelsel van kwaliteitsbeheersing aan medewerkers. Volgens artikel 10, tweede lid, maakt een beschrijving van het uitgevoerde periodiek intern kwaliteitsonderzoek deel uit van deze openbaarmaking.

Artikel 9a, derde lid, van het Bta neemt artikel 10, tweede lid, van de VAO over, maar in een minder uitgewerkte vorm. Artikel 10, tweede lid, van de VAO bevat een uitgebreide opsomming van de informatie die bij de bekendmaking van de uitkomsten van de evaluatie moet worden verstrekt. Het minder vergaand uitgewerkte Bta-voorschrift neemt niet weg dat van accountantsorganisaties voor een goede naleving van artikel 9a, derde lid, van het Bta kan worden verwacht dat zij informatie over de uitgevoerde evaluatie bekend maken die medewerkers in staat stelt hieruit lessen te trekken en daarmee de kwaliteit van controles voor de toekomst te verbeteren. Deze informatie behelst bijvoorbeeld een beschrijving van het uitgevoerde onderzoek en de uitgevoerde evaluatie, het eindoordeel en een beschrijving van de belangrijke onvolkomenheden en maatregelen.

In het nieuwe vierde lid is een bewaartermijn van zeven jaar vastgesteld voor de beschrijving van de uitgevoerde evaluatie en de daaruit voortkomende bevindingen. Hiermee wordt aansloten bij overige in het Bta opgenomen bewaartermijnen, zoals die van het stelsel van kwaliteitsbeheersing (zie artikel 8a, vierde lid, van het Bta). Wat betreft accountantsorganisaties die controles verrichten bij oob's, wordt hierbij gebruik gemaakt van de lidstaatoptie om een langere bewaartermijn dan vijf jaar te hanteren. Die optie is opgenomen in artikel 15, tweede alinea, van de EU-verordening.

D

Het nieuwe artikel 9b vervangt de artikelen 9 en 10 van de VAO. Deze bepaling regelt het verplichte intern kwaliteitsonderzoek van afgeronde controleopdrachten en de bekendmaking van dit kwaliteitsonderzoek. De uitvoering vindt plaats op basis van een selectie van afgeronde opdrachten.

Het interne kwaliteitsonderzoek (onderzoek) van een selectie van afgeronde opdrachten wordt in het algemeen cyclisch uitgevoerd. Tot de opdrachten die worden geselecteerd voor onderzoek behoort ten minste een opdracht van elke bij de accountantsorganisatie werkzame of daaraan verbonden externe accountant per onderzoekscyclus. Deze onderzoekscyclus zal in het algemeen niet langer zijn dan drie jaar. De concrete invulling van de onderzoekscyclus, waartoe ook de wijze van selectie van individuele opdrachten behoort, hangt van vele factoren af, waaronder:

- de omvang van de accountantsorganisatie;
- het aantal en de geografische spreiding van de vestigingen;
- het bevoegdheidsniveau van zowel de medewerkers als de vestigingen;
- de aard en complexiteit van de controlecliënten van de accountantsorganisatie;
- de beroepsrisico's die zijn onderkend ten aanzien van specifieke controlecliënten en specifieke opdrachten;
- het resultaat van de voorafgaande onderzoeken.

Het onderzoeksproces omvat de selectie van individuele opdrachten, waarvan bepaalde opdrachten moeten kunnen worden geselecteerd zonder voorafgaande kennisgeving aan de betrokken medewerkers. Het spreekt vanzelf dat personen die de geselecteerde opdrachten onderzoeken, niet betrokken zijn geweest bij het uitvoeren van deze opdrachten of bij de in artikel 18 van dit besluit bedoelde kwaliteitsbeoordeling.

De uitvoering van een periodiek intern kwaliteitsonderzoek kan ook bevindingen opleveren die relevant kunnen zijn voor het stelsel van kwaliteitsbeheersing (zie onderdeel D). In dat verband moet het kwaliteitsonderzoek onderdeel uitmaken van de evaluatie van het stelsel. Dit wordt in het tweede lid geregeld.

E

Het opschrift van hoofdstuk 5 wordt aangepast, omdat er in dit hoofdstuk ook regels worden gesteld inzake de beëindiging van controleopdrachten.

F

In het eerste lid worden de in artikel 13, eerste lid, van het Bta genoemde situaties waarin een controleopdracht moet worden beëindigd, uitgebreid. Dit houdt verband met de overheveling van de artikelen 21 en 22 van de VAO naar het Bta. Uitgangspunt is dat een accountantsorganisatie de opdracht beëindigt als de bedreiging die aanleiding geeft tot een eventuele beëindiging, niet ongedaan wordt of kan worden gemaakt. Dit wordt expliciet opgenomen in artikel 13, eerste lid, onderdeel c. Een voorbeeld hiervan is artikel 45 van de ViO, waarin is bepaald dat het verboden is een assurance-opdracht uit te voeren als er een rechtszaak dreigt tussen de controlecliënt en de accountant.

Op grond van de artikelen 21 en 22 van de VAO, die naar artikel 13 van het Bta worden overgeheveld, kan de controle dan desalniettemin nog enige tijd worden gecontinueerd. Het derde tot en met zesde lid bevatten hiervoor een regeling.

Het derde lid is van toepassing als er sprake is van een uitzonderlijk geval waarin een onmiddellijk beëindiging van de controleopdracht in verband met een van het eerste lid, genoemde gronden ertoe leidt dat een zwaarwegend maatschappelijk belang in het geding komt. Hiervan kan bijvoorbeeld sprake zijn als door die beëindiging de controlecliënt niet kan voldoen aan haar wettelijke rapportageverplichting en dit bij beleggers of investeerders tot zodanig onzekerheid kan leiden dat niet alleen de onderneming zelf, maar ook derden hierdoor substantiële schade kunnen lijden. Het is voorstelbaar dat een objectieve, redelijke en geïnformeerde derde op dat moment ook zou concluderen dat het gebruiken van een termijn voor de beëindiging van de opdracht, beter is dan de opdracht onmiddellijk te beëindigen. Het is in die gevallen wenselijk dat de accountantsorganisatie een ordentelijke continuering van de wettelijke controle borgt door (bijvoorbeeld) overdracht naar een andere accountantsorganisatie. De in acht te nemen termijn moet dit te kunnen bewerkstelligen.

In het vierde lid wordt bepaald dat de in het derde lid bedoelde termijn niet langer is dan voor de continuïteit van de controleopdracht nodig is. Hiermee wordt voorkomen dat een situatie waarin beëindiging van de controleopdracht op grond van artikel 13, eerste lid, van het Bta in beginsel wenselijk is, onnodig blijft voortbestaan. Als binnen de termijn de grond van beëindiging alsnog door een maatregel kan worden weggenomen, kan de accountantsorganisatie de controleopdracht voortzetten.

Op grond van het vijfde lid moet de accountantsorganisatie een voorgenomen beëindiging van een wettelijke controle als bedoeld in het derde lid, het daarmee verband houdende zwaarwegend maatschappelijk belang, alsmede de termijn aan de AFM melden. Als wordt overwogen het derde lid toe te passen, zijn er elementen in die leden die nopen tot een afweging, zoals de vraag of er sprake is van voldoende zwaarwegend maatschappelijk belang en de maximale duur van de in acht te nemen termijn. Het is in verband hiermee van belang dat de accountantsorganisatie al voor de formele melding met de AFM overlegt over de voorgenomen beëindiging, de termijn en een eventueel te nemen maatregel en hierover ook overeenstemming met AFM bereikt. Hiermee kan de accountantsorganisatie voorkomen dat achteraf wordt gesteld dat een controleopdracht ten onrechte niet of juist te spoedig is beëindigd.

Het nieuwe zesde lid is opgenomen om te voorkomen dat er binnen de beëindigingstermijn van controleopdracht die overeenkomstig het derde tot en met vijfde lid in acht wordt genomen nog steeds sprake kan zijn van een voortzetting van de tot de beëindiging aanleiding gevende overtreding van een wettelijk voorschrift. Dit zal het geval zijn als een accountantsorganisatie heeft besloten een controleopdracht op termijn te zullen beëindigen vanwege een bedreiging van de onafhankelijkheid. Omdat de accountantsorganisatie zelf al tot het besluit tot beëindiging van de controle is gekomen en uitsluitend ten behoeve van een zwaarwegend maatschappelijk belang nog enige tijd voortzet, kan nog steeds worden gesteld dat de controle in die termijn onafhankelijk wordt uitgevoerd. De accountantsorganisatie heeft zich immers gehouden aan geldende voorschriften door de in artikel 13 van het Bta opgenomen procedure te volgen.

Het zesde lid rechtvaardigt echter geen overtredingen die los staan van de grond voor de beëindiging. Het voortzetten van een accountantscontrole vanwege een zwaarwegend maatschappelijk belang verontschuldigt bijvoorbeeld niet voor het niet signaleren van materiële afwijkingen in de jaarrekening die de accountant had moeten meewegen bij het afgeven of opstellen van de accountantsverklaring. Ook houdt een overtreding niet op te bestaan als de accountantsorganisatie ten onrechte een zwaarwegend maatschappelijk belang aanneemt en de controle ten onrechte continueert. Hiervan is ook sprake als de accountantsorganisatie voor de controleopdracht een langer dan noodzakelijke beëindigingstermijn in acht neemt. In die gevallen is immers niet voldaan artikel 13, derde, respectievelijk, vierde lid, van het Bta en dient de controleopdracht op grond van artikel 13, eerste lid, direct te worden beëindigd.

Tot slot is van belang dat als de bedreiging van de onafhankelijkheid al bestond voordat de accountantsorganisatie besluit de controleopdracht te beëindigen, het van de omstandigheden afhangt of er in die voorafgaande periode sprake was van een overtreding. Een overtreding zou bijvoorbeeld kunnen worden aangenomen als de

accountantsorganisatie ook in die voorafgaande periode al van die bedreiging wist of behoorde te weten, en desalniettemin onnodig lang wachtte alvorens toepassing te geven aan het derde tot en met zesde lid. Het toepassen van artikel 13, derde lid, betekent dan dus niet dat de overtreding in het verleden ongedaan wordt gemaakt.

Het nieuwe zevende lid bevat een verplichting voor de accountantsorganisatie om ervoor te zorgen dat de externe accountant een beëindiging van een wettelijke controle meldt bij de AFM. Een dergelijke verplichting geldt reeds direct voor de externe accountant op grond van artikel 2:393, tweede lid, laatste volzin, BW. Het nieuwe zevende lid doet niet af aan deze verplichting voor de accountant, maar bevat ook een verplichting voor de accountantsorganisatie (die formeel besluit een controle te aanvaarden of af te stoten) om ervoor te zorgen dat de melding wordt gedaan. Deze verplichting geldt voor alle wettelijke controles en niet alleen voor de controles op grond van artikel 2:393, tweede lid, laatste volzin, BW. In tegenstelling tot voornoemde BW-bepaling bevat artikel 13 van het Bta geen verplichting voor de controlecliënt zelf om een melding te doen.

De verplichting om voor beëindiging van alle wettelijke controles een melding te doen, wordt opgenomen omdat deze melding relevant kan zijn voor de uitvoering van het AFM-toezicht. Om die reden dient de AFM ook op de hoogte te worden gesteld van de motivering voor het beëindigen van de controle. Als de controlecliënt de opdracht intrekt, moet de accountantsorganisatie dat op grond van het zevende lid wel melden, maar dit kan alleen vergezeld gaan van de motivering voor de beëindiging als de accountantsorganisatie of externe accountant hiermee bekend is. Dit laatste hoeft niet altijd het geval te zijn. Het is immers denkbaar dat een controlecliënt een controleopdracht zonder opgave van reden intrekt. Voor zover de accountantsorganisatie heeft besloten de opdracht te beëindigen, dient deze er zorg voor te dragen de externe accountant alle relevante informatie heeft om de motivering aan de AFM kenbaar te kunnen maken.

Op grond van het nieuwe artikel 13, vijfde lid, van het Bta dient ook melding te worden gemaakt van voorgenomen beëindigingen van wettelijke controles die ten behoeve van een zwaarwegend maatschappelijk belang nog enige tijd worden voortgezet. Dit is een melding die in een eerder stadium dan die van het zevende lid moet worden gedaan. In beginsel worden er in dit geval dus twee meldingen gedaan.

G

Met het nieuwe artikel 13a van het Bta wordt beoogd de bewaring van gegevens te borgen als een accountantsorganisatie ophoudt te bestaan. Artikel 28 van de VAO heeft een soortgelijke bepaling die een verplichting oplegt aan de beleidsbepalers om hier zorg voor te dragen. Het nieuwe artikel 13a van het Bta legt een verplichting op aan de accountantsorganisatie omdat het Bta zich daar in beginsel op richt. De accountantsorganisatie is beginsel vrij om zelf te bepalen hoe de bewaring van de gegevens wordt geregeld. Hiermee kunnen bepaalde medewerkers worden belast, maar ook is het mogelijk dat er afspraken worden gemaakt met een andere organisatie. Het is van belang dat hierbij ook wordt geborgd dat aan de onder a en b genoemde verplichtingen wordt voldaan.

H

Met deze wijziging wordt een omissie hersteld.

I

Het nieuwe artikel 15b is een bepaling die dezelfde strekking heeft als artikel 7 van de VAO. De bepaling heeft betrekking op verschillen van inzicht die tijdens de uitvoering van een wettelijke controle kunnen ontstaan tussen de bij de controle betrokken medewerkers, of de bij de uitvoering van deze wettelijke controle betrokken externe accountant en de personen bij wie ter zake van deze controle advies is ingewonnen. Dit artikel maakt het mogelijk maken dat verschillen van inzicht in een vroeg stadium worden gesignaleerd en stelt als eis stellen dat de verschillen van inzicht en de wijze waarop de getrokken conclusies worden overgenomen worden vastgelegd. In artikel 7, derde lid, van de VAO, is expliciet bepaald dat een accountantsorganisatie ervoor zorgt dat een accountantsverklaring pas mag worden afgegeven als een verschil van inzicht is opgelost. Op grond van de NV COS is een dergelijke verplichting ook van toepassing op de externe accountant. Aangezien het naleven van de NV COS ook een Wta-verplichting is, volgt hieruit een verplichting van de accountantsorganisatie uit hoofde van artikel 14 van de wet om er zorg voor te dragen dat de externe accountant hieraan voldoet.

J

Het nieuwe artikel 31a bepaalt dat accountantsorganisaties geen vertrouwelijke gegevens of inlichtingen verstrekken aan toezichthoudende instanties. Gelet op de definitie van toezichthoudende instantie in de Wta zijn dit de toezichthouders op auditkantoren en externe auditors in derde landen (dus buiten de EER). Met het nieuwe artikel wordt invulling gegeven aan artikel 47, vierde lid, van de richtlijn, waarin is bepaald dat verstrekking van vertrouwelijke gegevens of inlichtingen aan toezichthoudende instanties door de accountantsorganisaties die deze gegevens onder zich hebben, alleen door lidstaten kan worden toegestaan in uitzonderlijke gevallen. Uit werkafspraken die de AFM vooralsnog met toezichthoudende instanties heeft gemaakt is gebleken dat er geen behoefte is om van deze mogelijkheid gebruik te maken en dat alle uitwisseling van vertrouwelijke gegevens of inlichtingen via de AFM zal plaatsvinden. Om die reden kan worden volstaan met een volledig verbod voor accountantsorganisaties om deze gegevens of inlichtingen zelf aan toezichthoudende instanties te verstrekken.

K

In dit besluit wordt een nieuw hoofdstuk 7a Bta opgenomen, waarin de regels omtrent het in te richten stelsel van onafhankelijk intern toezicht worden uitgewerkt. Op grond van het zevende lid, onderdeel d, en het negende lid van artikel 22a Wta worden bij of krachtens algemene maatregel van bestuur nadere regels gesteld met betrekking tot het stelsel van onafhankelijk intern toezicht. Deze regels hebben betrekking op de taken en bevoegdheden van het orgaan belast met het interne toezicht, de inrichting van het stelsel van onafhankelijk intern toezicht, de in dat verband aan de onafhankelijkheid van

de leden van het orgaan te stellen eisen en de onderwerpen waarover het orgaan belast met het interne toezicht dient te worden geïnformeerd.

Op grond van artikel 22a, eerste lid, Wta zijn alleen accountantsorganisaties die een vergunning hebben voor het verrichten van wettelijke controles bij organisaties van openbaar belang verplicht een stelsel van intern onafhankelijk toezicht in te richten. In artikel 34a wordt daarom bepaald dat hoofdstuk 7a alleen van toepassing is op accountantsorganisaties met een oob-vergunning.

In artikel 34b zijn de verplichtingen opgenomen om een profielschets en een reglement voor het orgaan belast met het interne toezicht vast te stellen en zijn vereisten opgenomen ten aanzien van de onafhankelijkheid van de leden van het orgaan.

In het eerste lid van artikel 34b is geregeld dat het orgaan een profielschets voor zijn omvang en samenstelling dient vast te stellen. Dit voorschrift is ontleend aan het derde lid van artikel 2:158 van het Burgerlijk Wetboek. Ook de Nederlandse corporate governance code voor beursvennootschappen kent een bepaling over het opstellen van een profielschets. De profielschets betreft een weergave van de samenstelling van het orgaan belast met het interne toezicht die het beste aansluit bij de behoefte van de betreffende accountantsorganisatie. Het orgaan dient evenwichtig samengesteld te zijn en de nodige ervaring en expertise te bezitten om de taken en bevoegdheden van het orgaan naar behoren uit te kunnen oefenen. Bij het opstellen van deze profielschets dient het orgaan rekening te houden met de activiteiten van de accountantsorganisatie, de benodigde deskundigheid, ervaring en de achtergrond van de leden. Dit betekent dat in een goede profielschets bijvoorbeeld aandacht wordt besteed aan de tijdsbesteding, de gewenste maatschappelijke ervaring, onafhankelijkheid en betrouwbaarheid, specifieke deskundigheid en ervaring (waaronder financiële), diversiteit en het aantal commissariaten dat een persoon in totaal mag bekleden. Ieder lid van het orgaan dient de hoofdlijnen van het totale beleid te kunnen beoordelen en daarnaast te beschikken over de specifieke deskundigheid die noodzakelijk is voor de vervulling van zijn taken binnen het orgaan.

De leden van het orgaan belast met het interne toezicht worden ingevolge artikel 16 van de Wta getoetst op geschiktheid door de AFM. De profielschets zal derhalve ook rekening dienen te houden met de criteria waaraan wordt getoetst door de AFM, welke criteria door de AFM worden uitgewerkt in een beleidsregel.

In het tweede lid zijn eisen opgenomen ten aanzien van de onafhankelijkheid van de leden van het orgaan. Deze eisen gelden in aanvulling op de eisen die in artikel 22a, vierde en vijfde lid, Wta zijn gesteld aan de onafhankelijkheid. Op grond van artikel 22a, vijfde lid, Wta mag één lid van het orgaan belast met het interne toezicht gelieerd zijn aan een onderdeel van het netwerk dat niet in Nederland gevestigd is. Op deze persoon zijn de aanvullende eisen in het tweede lid niet van toepassing. Artikel 22a, vierde lid, Wta regelt dat de personen die deel uitmaken van het orgaan belast met het interne toezicht onafhankelijk dienen te zijn ten opzichte van de personen die het dagelijks beleid van de accountantsorganisatie bepalen of stemrechten in de accountantsorganisatie houden, en, indien het stelsel van onafhankelijk intern toezicht overeenkomstig het tweede lid is ingericht, de personen die het dagelijks beleid bepalen

van het onderdeel van het netwerk waarop het stelsel van onafhankelijk intern toezicht ook betrekking heeft en stemrechten in dat onderdeel houden. Dit zal bijvoorbeeld betekenen dat een accountant werkzaam bij de accountantsorganisatie of daaraan anderszins verbonden niet tevens lid kan zijn van het orgaan belast met het interne toezicht. Daarnaast is de onafhankelijkheid ten opzichte van controlecliënten geborgd op grond van artikel 19, eerste en tweede lid, Wta. Een accountantsorganisatie dient onafhankelijk te zijn van de controlecliënt waarbij zij een wettelijke controle verricht en niet betrokken bij de besluitvorming van de controlecliënt. Op grond van het tweede lid van artikel 19 Wta dient de accountantsorganisatie maatregelen te nemen om te waarborgen dat bij het verrichten van een wettelijke controle haar onafhankelijkheid niet wordt beïnvloed door een bestaand of potentieel belangenconflict of andere directe of indirecte relatie waarbij zij of andere personen werkzaam onder haar verantwoordelijkheid betrokken is of zijn. Aan deze onafhankelijkheidsvereisten wordt niet voldaan indien een lid van het orgaan belast met het interne toezicht een functie uitoefent bij een controlecliënt.

Om de onafhankelijkheid van de leden van het orgaan belast met het interne toezicht ten opzichte van de accountantsorganisatie te borgen is tevens van belang dat de leden ook in de periode voorafgaande aan hun benoeming als lid van het orgaan niet werkzaam zijn geweest voor of dagelijks beleidsbepaler zijn geweest bij de accountantsorganisatie of het hiërarchisch hoogste netwerkonderdeel, bedoeld in artikel 22a, tweede lid. Dit wordt geregeld in het tweede lid, onderdeel a. De periode van drie jaar komt overeen met de periode waarin bestuursleden van de AFM voorafgaande aan de aanvaarding van hun functie niet werkzaam mogen zijn geweest in de sector op grond van artikel 47 Wta. Ook het houden van stemrechten of andere financiële belangen in de accountantsorganisatie of het hiërarchisch hoogste netwerkonderdeel kan afbreuk doen aan de onafhankelijkheid van een lid van het orgaan belast met het interne toezicht. Gelet hierop is in het tweede lid, onderdeel b geregeld dat de leden van het orgaan gedurende de periode dat zij deel uitmaken van het orgaan geen stemrechten mogen houden of andere financiële belangen in de accountantsorganisatie en deze rechten niet mogen hebben gehouden in de drie hieraan voorafgaande jaren.

De taakverdeling tussen de leden van het orgaan en de werkwijze van het orgaan dienen te worden uitgewerkt in een reglement. Hierin dient bijvoorbeeld aandacht te worden besteed aan de omgang van het orgaan met de dagelijks beleidsbepalers van de accountantsorganisatie, indien van toepassing, de dagelijks beleidsbepalers van het hiërarchisch hoogste netwerkonderdeel en de algemene vergadering en de omgang met potentiële tegenstrijdige belangen. Het reglement dient in ieder geval openbaar te worden gemaakt op de website van de accountantsorganisatie. Deze verplichting is opgenomen in het derde lid.

Artikel 34c regelt de benoemingstermijn van de leden van het orgaan belast met het interne toezicht. Elke persoon die belast is met het interne toezicht kan voor een maximale periode van vier jaar benoemd worden. Om voldoende ervaring en expertise binnen het orgaan te kunnen borgen is herbenoeming mogelijk, te weten eenmaal en voor ten hoogste vier jaar. De maximale zittingstermijn bedraagt hierdoor acht jaar om te voorkomen dat leden zich gelet op hun langere zittingsduur te veel kunnen gaan vereenzelvigen met de beleidsbepalers en het in het verleden door de

accountantsorganisatie gevoerde beleid. Om te voorkomen dat de leden van het orgaan belast met interne toezicht gelijktijdig aftreden, kan worden voorzien in een rooster van aftreden.

In artikel 34d zijn taken en bevoegdheden opgenomen die het orgaan belast met het interne toezicht dient te hebben. Deze taken en bevoegdheden gelden in aanvulling op de hoofdtaken die zijn opgenomen in het zevende lid van artikel 22a Wta. De meeste taken en bevoegdheden in artikel 34d zijn ook opgenomen in maatregelen 2.3 en 2.4 uit het NBA-rapport "In het publiek belang". Bovendien kan de accountantsorganisatie zelf aanvullende taken toekennen aan het orgaan belast met het interne toezicht. Daarnaast geldt dat het orgaan belast met het interne toezicht van de desbetreffende accountantsorganisatie, die tevens onder het structuurregime valt (afdeling 2 van titel 3 wat betreft de coöperatie, afdeling 6 van titel 4 voor de NV en afdeling 6 van titel 5 voor de BV, boek 2 BW) de taken en bevoegdheden vervat in de artikelen 22a Wta en 34d Bta zal verkrijgen naast de taken en bevoegdheden van de raad van commissarissen op basis van het structuurregime.

In het eerste lid is de taak opgenomen om de hoogte en de samenstelling van de beloning vast te stellen van de dagelijks beleidsbepalers van de accountantsorganisatie en, indien het orgaan is ingericht overeenkomstig artikel 22a, tweede lid, Wta, van de personen die het dagelijks beleid bepalen van het binnen het netwerk hiërarchisch hoogste netwerkonderdeel met zetel in Nederland dat invloed uitoefent op het beleid van de accountantsorganisatie. Het orgaan belast met het interne toezicht dient de beloning van individuele personen vast te stellen binnen de grenzen van het door de algemene vergadering vastgestelde beloningsbeleid, indien artikel 2:135 BW van toepassing is.

In het tweede lid wordt de bevoegdheid voor het orgaan belast met het interne toezicht opgenomen om een voorstel te doen voor het beloningsbeleid voor de personen die het dagelijks beleid van de accountantsorganisatie bepalen en, indien het orgaan is ingericht overeenkomstig artikel 22a, tweede lid, Wta, van de personen die het dagelijks beleid bepalen van het binnen het netwerk hiërarchisch hoogste netwerkonderdeel met zetel in Nederland dat invloed uitoefent op het beleid van de accountantsorganisatie. Indien de accountantsorganisatie de rechtsvorm heeft van een NV zal het orgaan dit voorstel doen aan de algemene vergadering die bevoegd is het beloningsbeleid vast te stellen in overeenstemming met artikel 2:135 BW. Bij het voorstel voor het beloningsbeleid zal het orgaan in ieder geval rekening dienen te houden met artikel 18b Wta waarin is bepaald dat een accountantsorganisatie een passend beloningsbeleid heeft, ook ten aanzien van winstdeling, dat voldoende prestatieprikkels bevat om de kwaliteit van wettelijke controles te verzekeren.

In het derde lid zijn een aantal belangrijke besluiten opgenomen die ten minste onderworpen zijn aan de goedkeuring van het orgaan belast met het interne toezicht. Het betreft besluiten die van invloed kunnen zijn op de kwaliteit van wettelijke controles. Door de besluiten van de dagelijks beleidsbepalers van de accountantsorganisatie onder controle van het orgaan te brengen, wordt een evenwichtige belangenafweging beter geborgd. De accountantsorganisatie kan bepalen dat ook voor andere dan de in dit artikel genoemde besluiten goedkeuring van het orgaan belast met het interne toezicht

benodigd is. Het initiatief tot het nemen van de betreffende besluiten blijft liggen bij de dagelijks beleidsbepalers.

In onderdeel a is bepaald dat besluiten met betrekking tot het beleid ten aanzien van het stelsel van kwaliteitsbeheersing, bedoeld in artikel 8, eerste lid, aan de goedkeuring van het orgaan onderworpen zijn. Dit beleid betreft de uitwerking van de manier waarop het bestuur van de accountantsorganisatie de kwaliteit van de wettelijke controle waarborgt. Daarnaast vallen onder het betreffende beleid, besluiten ten aanzien van investeringen, voor zover zij van materiële betekenis zijn voor het kwaliteitsbeleid. Deze goedkeuringsbevoegdheid geldt in aanvulling op de taak om toezicht te houden op het stelsel van kwaliteitsbeheersing, zoals is opgenomen in artikel 22a, zevende lid, onderdeel a, Wta.

Ingevolge onderdeel b dient het orgaan in te stemmen met besluiten omtrent de benoeming, de schorsing en het ontslag van externe accountants die verbonden zijn aan de accountantsorganisatie. Bij de beoordeling van het orgaan of goedkeuring met de benoeming van een externe accountant verleend wordt is in ieder geval van belang of de betreffende externe accountant de vaktechniek beheerst. In maatregel 2.3 van het NBA-rapport "In het Publiek belang" is opgenomen dat het orgaan goedkeuring dient te verlenen aan de benoeming en ontslag van partners binnen de controlepraktijk. Gelet op het feit dat de Wta en het Bta normen stellen ten aanzien van accountantsorganisaties en externe accountants is de goedkeuring in dit besluit beperkt tot externe accountants. Accountantsorganisaties dienen de reikwijdte van deze goedkeuringsbevoegdheid zelf uit te breiden naar alle partners binnen de controlepraktijk om de bevoegdheden van het orgaan in overeenstemming te laten zijn met het NBA-rapport op dit punt.

Ingevolge artikel 23, eerste lid, Bta dient een oob-accountantsorganisatie een persoon aan te stellen die binnen de accountantsorganisatie toeziet op de naleving van het beleid ten aanzien van het stelsel van kwaliteitsbeheersing. Deze persoon is uit dien hoofde een belangrijk aanspreekpunt voor zowel de dagelijks beleidsbepalers, als voor de leden van het orgaan belast met het interne toezicht. Het is een functie met een adviserende rol. Verder richt deze functie zich op het beheersen van de nalevingsrisico's voor de accountantsorganisatie. Gelet op het belang van deze functie voor het borgen van de kwaliteit van de wettelijke controle binnen de accountantsorganisatie dient het orgaan belast met het interne toezicht de benoeming, schorsing, ontslag en beoordeling van deze persoon goed te keuren. Dit is opgenomen in onderdeel c.

Van belang is dat bij de waardering en de beloning van medewerkers van de accountantsorganisatie rekening wordt gehouden met de kwaliteit van de wettelijke controles. In dit verband is in artikel 18b Wta bepaald dat een accountantsorganisatie een passend beloningsbeleid heeft, ook ten aanzien van winstdeling, dat voldoende prestatieprikkels bevat om de kwaliteit van wettelijke controles te verzekeren. In dit verband wordt in onderdeel d opgenomen dat het orgaan goedkeuring dient te geven aan het beloningsbeleid voor medewerkers van de accountantsorganisaties, te weten de externe accountants en overige personen die werkzaam zijn bij of verbonden zijn aan een accountantsorganisatie en die zijn betrokken bij de uitvoering van wettelijke controles. In het kader van de goedkeuring van het beloningsbeleid dient het orgaan

belast met het interne toezicht te beoordelen of het beloningsbeleid voldoende op het leveren van controlekwaliteit gerichte prikkels bevat.

Om de kwaliteit van wettelijke controles te borgen is noodzakelijk dat de accountantsorganisatie voldoende middelen investeert in het stelsel van kwaliteitsbeheersing. Vanuit dit oogpunt heeft ook de jaarlijkse begroting inclusief de verantwoording van de accountantsorganisatie de goedkeuring van het orgaan belast met het interne toezicht. Dit is geregeld in onderdeel e.

Wanneer het bestuur van de accountantsorganisatie een in het derde lid opgenomen besluit neemt zonder goedkeuring van het orgaan, mag het bestuur geen handelingen ter uitvoering van dit besluit nemen, zoals het ondertekenen van een overeenkomst. Dit is evenwel een interne kwestie binnen de accountantsorganisatie. Uit het vierde lid volgt dat de in het tweede lid neergelegde wettelijke beperking van de bestuursbevoegdheid geen externe werking heeft in die zin dat het geen gevolgen heeft voor de externe vertegenwoordigingsbevoegdheid. Ook wanneer bestuurders het goedkeuringsrecht negeren, is de betreffende rechtshandeling van het bestuur rechtsgeldig. De accountantsorganisatie kan zich in zoverre tegenover derden niet beroepen op schending van het goedkeuringsrecht door bestuurders. Dit laat overigens de handavingsbevoegdheden van de AFM onverlet. In de Wta en Bta wordt het begrip 'personen die het dagelijks beleid bepalen' gebruikt. Deze personen bepalen feitelijk het dagelijks beleid, maar zullen niet allemaal gerechtigd zijn de vennootschap rechtens te vertegenwoordigen overeenkomstig Boek 2 BW.

In artikel 34e is in het eerste lid bepaald naar welk belang de leden van het orgaan belast met het interne toezicht zich dienen te richten. De leden van het orgaan belast met het interne toezicht richten zich bij de vervulling van hun taak naar het belang van de accountantsorganisatie en de met haar verbonden onderneming. Dit sluit aan bij de artikelen 2:140 en 2:250 BW over de taak van de raad van commissarissen bij een NV en BV. Hiermee wordt tot uitdrukking gebracht dat de commissarissen bij de vervulling van hun taak de belangen van de vennootschap moeten laten prevaleren boven hun eigen belangen. Zoals ook in preambule van de Nederlandse corporate governance code is aangegeven is een vennootschap een lange termijn samenwerkingsverband van diverse bij de vennootschap betrokken stakeholders. Stakeholders zijn groepen en individuen die direct of indirect het bereiken van de doelstellingen van de vennootschap beïnvloeden of er door worden beïnvloed: werknemers, aandeelhouders en andere kapitaalverschaffers, toeleveranciers, afnemers en andere belanghebbenden. Het bestuur en de raad van commissarissen hebben een verantwoordelijkheid voor de afweging van deze belangen en zijn doorgaans gericht op de continuïteit van de vennootschap en de met haar verbonden onderneming. In verband met de continuïteit van de accountantsorganisatie is het van belang dat de kwaliteit van door de organisatie verrichte wettelijke controles geborgd wordt. Voor accountantsorganisaties geldt daarbij in het bijzonder dat de kwaliteit van wettelijke controles ook een publiek belang betreft, dat expliciet in de belangenafweging door het orgaan belast met het interne toezicht moet worden meegenomen. Het publieke belang van de wettelijke controle betekent dat een grote kring van personen en instellingen vertrouwt op de kwaliteit van het werk van

externe accountants en de accountantsorganisaties waar zij werkzaam zijn of waaraan zij verbonden zijn. Controles van goede kwaliteit dragen bij aan een behoorlijke werking van de markten doordat de juistheid en de getrouwheid van de financiële verantwoordingen worden vergroot. Gelet hierop is het publieke belang om de kwaliteit van wettelijke controles te borgen toegevoegd aan het eerste lid als belang dat nadrukkelijk in acht moet worden genomen door het orgaan belast met het interne toezicht. Het tweede lid bevat een regeling omtrent de omgang met tegenstrijdige belangen en is ontleend aan de artikelen 2:140, vijfde lid, en 2:250, vijfde lid, BW. Een lid van het orgaan belast met het interne toezicht dient zich ingevolge het eerste lid bij de vervulling van zijn taak te richten naar het belang van de accountantsorganisatie, de met haar verbonden onderneming, met inachtneming van het publieke belang om de kwaliteit van wettelijke controles te borgen. Het kan echter voorkomen dat een lid een direct of indirect persoonlijk belang heeft dat strijdig is met het belang van de accountantsorganisatie en het publiek belang. Het tweede lid bepaalt dat het lid in dat geval niet mag deelnemen aan de beraadslaging en besluitvorming over de transactie waarbij hij een tegenstrijdig belang heeft. Of sprake is van een tegenstrijdig belang hangt af van de omstandigheden van het geval. Hiervan kan bijvoorbeeld sprake zijn als een lid van het orgaan betrokken is bij een besluit dat gevolgen kan hebben voor een controledossier, ten aanzien van een controlecliënt waar hij in het directe verleden commissaris is geweest. Het lid van het orgaan belast met het interne toezicht met het mogelijk tegenstrijdige belang dient hiervan melding te maken aan de andere leden van het orgaan. Het geconflicteerde lid dient zich te onthouden van deelname aan de beraadslaging en besluitvorming over de kwestie waarbij het tegenstrijdig belang speelt. Hij kan wel voorafgaand aan de vergadering van het orgaan of zelfs bij de introductie van het agendapunt in de vergadering van het orgaan worden gehoord door de andere leden, zodat hij hen informatie kan verschaffen over de kwestie ten aanzien waarvan het tegenstrijdige belang bestaat. Vervolgens kan dan de beraadslaging en stemming over het agendapunt buiten de aanwezigheid van het desbetreffende lid plaatsvinden. █

In artikel 34f zijn de onderwerpen opgenomen waarover het orgaan belast met het interne toezicht ten minste dient te worden geïnformeerd. Het orgaan moet in de gelegenheid worden gesteld zijn taken en bevoegdheden naar behoren uit te oefenen. Het eerste lid regelt dat de dagelijks beleidsbepalers van de accountantsorganisatie en, indien het stelsel van onafhankelijk intern toezicht overeenkomstig het tweede lid van artikel 22a Wta is ingericht, de dagelijks beleidsbepalers van het hiërarchisch hoogste netwerkonderdeel, bedoeld in het voornoemde tweede lid, alle noodzakelijke gegevens dienen te verschaffen aan het orgaan voor de uitoefening van diens taken en bevoegdheden. Aan deze informatieplicht dienen de dagelijks beleidsbepalers ook ongevraagd te voldoen. Onder noodzakelijke gegevens vallen in ieder geval alle gegevens die betrekking hebben op de onderwerpen waarop toezicht moet worden gehouden. Het orgaan heeft een eigen verantwoordelijkheid om na te gaan of de informatieplicht wordt nagekomen en eisen te stellen aan de kwaliteit van de informatie.

In het tweede lid is uitgewerkt welke informatie de dagelijks beleidsbepalers in ieder geval dienen te verstrekken. Ingevolge onderdeel a dient informatie verschaft te worden over de werking van het beleid ten aanzien van het stelsel van kwaliteitsbeheersing van de accountantsorganisatie, bedoeld in artikel 8, eerste lid, Bta. Deze informatie is nodig

om toezicht te kunnen houden op de wijze waarop de kwaliteit van de wettelijke controle is geborgd binnen de accountantsorganisatie. De onderdelen b, c en d zijn ontleend aan het tweede lid van de artikelen 2:141 en 2:251 BW. Ingevolge deze onderdelen dient het orgaan belast met het interne toezicht geïnformeerd te worden over de hoofdlijnen van het strategisch beleid, de algemene en financiële risico's en de wijze waarop deze risico's systematisch worden beheerst. Dit dient in ieder geval jaarlijks te gebeuren. Deze informatie is nodig om de hoofdtak in artikel 22a, eerste lid, Wta te vervullen om toezicht te houden op het beleid en de algemene zaken van de accountantsorganisatie. Op grond van onderdeel e dienen alle incidenten als bedoeld in artikel 32, tweede lid, Bta gemeld te worden aan het orgaan. Het betreft incidenten die ernstige gevolgen hebben voor de integere uitoefening van het bedrijf van de accountantsorganisatie. Een accountantsorganisatie dient procedures en regels vast te stellen ter zake van de omgang met en vastlegging van dergelijke incidenten, waarop het orgaan belast met het interne toezicht toeziet.

Ook alle klachten tegen medewerkers van de accountantsorganisatie ingevolge artikel 22 van de Wet tuchtspraak accountants dienen gemeld te worden aan het orgaan ingevolge onderdeel f. Daarnaast dient het orgaan belast met het interne toezicht geïnformeerd te worden over onderzoeken van de AFM naar de accountantsorganisatie, voornemens om maatregelen te treffen en de uiteindelijke handhavingsbesluiten van de AFM tegen de accountantsorganisatie. Dit is geregeld in de onderdelen g, h en i. Op grond van onderdeel h dient het orgaan op de hoogte gesteld te worden van voornemens van de AFM om maatregelen te treffen. Dit is pas mogelijk, zodra de AFM de accountantsorganisatie op de hoogte stelt van het voornemen om handhavingsmaatregelen te treffen. Op grond van artikel 4:8 van de Algemene wet bestuursrecht is de AFM in beginsel gehouden om de accountantsorganisatie om een zienswijze te vragen, alvorens een maatregel op te leggen. Op dat moment is een accountantsorganisatie in ieder geval bekend is met het voornemen van de AFM om maatregelen te treffen en zal het orgaan geïnformeerd dienen te worden.

In het derde lid is een verplichting opgenomen voor accountantsorganisatie om ervoor te zorgen dat haar medewerkers en haar externe adviseurs de gegevens verstrekken aan het orgaan, indien het orgaan verzoekt om deze gegevens. De informatie kan bijvoorbeeld ook mondeling verstrekt worden tijdens vergaderingen van het orgaan belast met het interne toezicht.

Artikel 34g bevat een evaluatieverplichting, die onder meer beoogt het lerend vermogen van het orgaan belast met het interne toezicht te vergroten. Op grond van het eerste lid dient het orgaan belast met het interne toezicht ten minste eenmaal per jaar een evaluatie uit te voeren buiten de aanwezigheid van de dagelijks beleidsbepalers van de accountantsorganisatie en, indien het stelsel van intern onafhankelijk toezicht overeenkomstig artikel 22a, tweede lid, Wta is ingericht, ook buiten de aanwezigheid van de dagelijks beleidsbepalers van het hiërarchisch hoogste netwerkonderdeel met zetel in Nederland dat invloed uitoefent op het beleid van de accountantsorganisatie. Zaken die ten minste betrokken dienen te worden in de evaluatie zijn opgenomen in het tweede lid. Op grond van onderdeel a dient aandacht te worden besteed aan het functioneren van het orgaan als collectief en het functioneren van de individuele leden van het orgaan, mede met het oog op de opvolging van leden van het orgaan. Hierbij kan tevens aandacht worden besteed aan de inhoud van de werkzaamheden over het

afgelopen jaar, gevolgde processen, de interactie tussen de leden en de interactie van de leden met de dagelijks beleidsbepalers. Op grond van onderdeel b dienen de leden na te gaan of er bepaalde lessen getrokken kunnen worden uit zaken die zich in de praktijk hebben voorgedaan. Hierbij kan bijvoorbeeld gedacht worden aan algemene verbeterpunten uit de verrichte opdrachtgerichte kwaliteitsbeoordelingen, incidenten die ernstige gevolgen hebben gehad voor de integere uitoefening van het bedrijf van de accountantsorganisatie of bekende incidenten in de sector. Gelet op de ervaringen in het afgelopen jaar dient het orgaan ook jaarlijks stil te staan bij het gewenste profiel, de samenstelling en de competenties van het orgaan. Dit is geregeld in onderdeel c. Ook dient het orgaan op grond van onderdeel d het functioneren te evalueren van de personen die het dagelijks beleid bepalen van de accountantsorganisatie en, indien het stelsel van intern onafhankelijk toezicht overeenkomstig artikel 22a, tweede lid, Wta is ingericht, de dagelijks beleidsbepalers van het binnen het netwerk hiërarchisch hoogste netwerkonderdeel met zetel in Nederland dat invloed uitoefent op het beleid van de accountantsorganisatie. Ook daarbij dient aandacht te worden besteed aan het functioneren van de dagelijks beleidsbepalers als collectief en het functioneren van afzonderlijke personen en dient de evaluatie plaats te vinden buiten de aanwezigheid van de dagelijks beleidsbepalers. Deze evaluatie vindt mede plaats met het oogpunt van opvolging van dagelijks beleidsbepalers, in het kader waarvan het orgaan bevoegd is een bindende voordracht te doen voor de benoeming van nieuwe dagelijks beleidsbepalers.

In artikel 34h zijn de vereisten opgenomen ten aanzien van de verslaggeving door het orgaan belast met het interne toezicht. Het orgaan dient een verslag openbaar te maken tegelijk met de publicatie van het transparantieverlag, bedoeld in artikel 13 van de EU-verordening, dat uiterlijk vier maanden na afloop van elk boekjaar gepubliceerd wordt. Het verslag wordt gepubliceerd op de website van de accountantsorganisatie. Op grond van het tweede lid dient het orgaan ten minste publieke verantwoording af te leggen over de wijze waarop de leden van het orgaan de toegewezen taken hebben ingevuld en de belangrijkste inhoudelijke bevindingen, discussies en besluitvorming van het orgaan. In het bijzonder dient het orgaan hierin aandacht te besteden aan de wijze waarop toezicht is gehouden op de kwaliteit van de wettelijke controles. Ook dient in het verslag aandacht te worden besteed aan de wijze waarop de evaluatie, bedoeld in artikel 34g, heeft plaatsgevonden en hoe het orgaan opvolging gaat geven aan de conclusies van de evaluatie.

L

Artikel 38a, eerste lid, Bta geeft uitvoering aan artikel 26, vijfde lid, Wta op basis waarvan regels kunnen worden gesteld voor het verstrekken van vertrouwelijke gegevens of inlichtingen aan derden. In artikel 34e, derde lid, is geregeld dat de accountantsorganisatie ervoor dient te zorgen dat haar medewerkers en externe adviseurs gegevens dienen te verstrekken aan het orgaan belast met het interne toezicht, indien het orgaan hierom vraagt. Voor zover van toepassing dient hiervoor een uitzondering te worden gemaakt op de geheimhoudingsplicht. In artikel 38a, eerste lid, onderdeel a, Bta worden de situaties genoemd waarin verstrekking van vertrouwelijke gegevens of inlichtingen kan plaatsvinden. Hieraan wordt de situatie toegevoegd dat de

externe accountant informatie mag verstrekken aan het orgaan belast met het interne toezicht. Op grond van artikel 20, tweede lid, Wta kan ook de accountantsorganisatie vertrouwelijke gegevens of inlichtingen verkregen bij het verrichten van een wettelijke controle verstrekken aan het orgaan, indien artikel 26, vijfde lid, Wta van toepassing is.

M

Het nieuwe artikel 38b, derde lid, Bta heeft dezelfde strekking als het nieuwe artikel 31a. Het in dat laatste artikel opgenomen verbod voor accountantsorganisaties om vertrouwelijke gegevens of inlichtingen aan toezichthoudende instanties te verstrekken, is op grond van het nieuwe artikel 38b, derde lid ook van toepassing is op externe accountants. Hiermee wordt ook geëxpliciteerd dat de in artikel 38b geregelde gevallen waarin een externe accountant vertrouwelijke gegevens of inlichtingen aan derden kan verstrekken, geen grond kunnen zijn om vertrouwelijke gegevens of inlichtingen aan toezichthoudende instanties te verstrekken.

ARTIKEL II

Dit artikel strekt er toe de boetecategorieën voor de overtredingen van de Wta en het Bta in het Besluit bestuurlijke boetes financiële sector (Bbbfs), aan te passen in verband met het wetsvoorstel aanvullende maatregelen accountantsorganisaties en de wijzigingen in het Bta op grond van dit besluit. Bij de indeling van overtredingen van nieuwe bepalingen in één van de drie boetecategorieën is aangesloten bij de reeds bestaande indeling van overtredingen in boetecategorieën. Overtredingen van een vergelijkbare aard of ernst zijn in dezelfde boetecategorie onderbracht.

A

De wijziging van artikel 14 van het Bbbfs betreft de beboetbaarheid van overtredingen van de Wta. Aangezien de Wta de belangrijkste voorschriften bevat voor accountantsorganisaties, zijn dit uitsluitend overtredingen van de tweede of derde boetecategorie. In de derde boetecategorie zijn overtredingen geplaatst van bepalingen waarvan het voor de borging van de kwaliteit van de wettelijke controle, essentieel is dat zij worden nageleefd. Hieronder vallen de artikelen 14a en 22a, eerste lid, Wta.

B

De wijziging van artikel 15 van het Bbbfs betreft de beboetbaarheid van overtredingen van het Bta. Aangezien dit overwegend uitvoeringsbepalingen betreft waarvan de hoofdnorm in de Wta is vastgelegd, zijn dit overwegend overtredingen van een lichtere aard, die in de eerste of tweede boetecategorie worden passen. Hierbij zijn verplichtingen van administratieve aard, zoals verplichtingen om bepaalde informatie te verstrekken of te delen, met name in categorie 1 ondergebracht. Overtredingen van bepalingen waarvan de naleving van rechtstreeks belang voor een goede uitvoering van de wettelijke controle is, zijn in categorie 2 ondergebracht.

ARTIKEL III

Dit artikel betreft de inwerkingtreding. De bedoeling is dit besluit tegelijk in werking te laten treden met het wetsvoorstel aanvullende maatregelen accountantsorganisaties.

ARTIKEL IV

In aansluiting op het wetsvoorstel dat "Wet aanvullende maatregelen accountantsorganisaties" als citeertitel heeft, heeft dit besluit "Besluit aanvullende maatregelen accountantsorganisaties" als citeertitel.

De Minister van Financiën,